

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 2032-10-18 מ' נ' ס' ואח'

בפני כב' השופטת ענת הלר-כריש

התובע בת"ב 70415-10-18 מ' מ'
הנתבע בת"ב 2032-10-18 :
ע"י ב"כ עו"ד זהר לנדה ו/או עו"ד דפנה קליין
ו/או עו"ד יתיר מדר

נגד

1. ר' ס' הנתבעת בת"ב 70415-10-18
הנתבעת בת"ב 2032-10-18 :

2. ס' א' הנתבעים בת"ב 70415-10-18
ובת"ב 2032-10-18 :

3. א' מ'
הנתבעות 1-2 ע"י ב"כ עו"ד יוסי כהן
הנתבע 3 ע"י ב"כ עו"ד אבי סטוקהולם כהן
ו/או עו"ד דרור שלו

פסק דין

לפניי תביעה לאישור פסק בוררות מיום 5.9.2018 ותביעה לביטול פסק הבוררות.

א' – רקע עובדתי:

1. הצדדים הם אחים, ארבעת ילדיהם של מר י' מ' ז"ל אשר נפטר ביום 21.1.2009 (להלן: **המנוח**) ושל גבי ס' מ' ז"ל אשר נפטר ביום 19.11.2017 (להלן: **המנוחה**). לצורך הנוחות להלן ייקרא בפסק דין זה התובע בת"ב 70415-10-18 "**התובע**", הנתבעות 1-2 בת"ב 70415-10-18 תקראנה יחד "**הנתבעות**" והנתבע 3 בת"ב 70415-10-18 ייקרא "**הנתבע**".

2. הרקע להליכים שלפניי בתמצית: ביום 1.9.2013 ניתן צו ירושה אחר המנוח, לפיו ירשה המנוחה 7/8 מהעזבון (לאחר שהתובע והנתבעות הסתלקו לטובתה מחלקיהם) והנתבע ירש 1/8 מהעזבון. לאחר פטירת המנוח נתגלעו מחלוקות במשפחת הצדדים, וביום 25.6.2017 חתמו המנוחה והצדדים על הסכם בוררות (להלן: **הסכם הבוררות**). הצדדים ואמם המנוחה מינו כבוררים את מר ש' פ' ואת מר י' ב', אנשי עסקים בקהילה אליה משתייכים הצדדים. בהסכם הבוררות נכתב כי הצדדים להסכם הבוררות כרתו הסכם שעיקרו ירושת המנוח וכי הם חלוקים בשאלת מילוי התחייבויותיהם על פי ההסכם ויש להם תביעות וטענות האחד כלפי השני. הצדדים הסכימו למסור את המחלוקות ביניהם להכרעת הבוררים. כבר עתה יצוין כי כעת בין הצדדים מחלוקת בשאלת היקף הנושאים בהם הוסמכו הבוררים לדון ולהכריע. ביום 5.9.2018 ניתן פסק הבוררות (להלן: **פסק הבוררות**). הנתבעת 1 הגישה בקשה לאישור פסק הבוררות והתובע הגיש בקשה לביטולו כשבפיו טענות רבות. ההליכים הוגשו תחילה לבית המשפט המחוזי והועברו לבית משפט זה בהתאם להחלטה מיום 28.11.2018.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

כעת יפורט הרקע בהרחבה.

ביום 9.7.1990 הקים המנוח את חברת X (להלן: **החברה הקבלנית**), אשר מניותיה נרשמו באופן הבא: 1/2 על שם המנוח, ו-1/4 על שם כל אחד מבניו, התובע והנתבע. כיום רשומים התובע והנתבע כדירקטורים של החברה הקבלנית. ביום 15.8.1994 הוקמה חברת Y (להלן: **ב"מ**), ומניותיה נרשמו באופן הבא: 3/4 על שם החברה הקבלנית ו-1/4 על שם מר' ש' מ', אחיו של המנוח. כיום רשום התובע כדירקטור יחיד של ב"מ. להלן יכונה החברה הקבלנית וב"מ יחד: **החברות**.

ביום 21.1.2009 נפטר המנוח.

ביום 14.2.2013 נחתם הסכם העברת מניות לפיו העביר הנתבע את מלוא מניותיו בחברה הקבלנית לתובע ללא תמורה. העברת המניות לפי הסכם זה לא נרשמה אצל רשם החברות ובין הצדדים מחלוקת באשר לתוקף ההסכם (להלן: **הסכם העברת המניות**).

ביום 1.9.2013 ניתן צו ירושה אחר המנוח, וביום 29.4.2015, בהתאם לצו הירושה, נרשמו 44% ממניות החברה הקבלנית על שם המנוחה ו-6% ממניות החברה נרשמו על שם הנתבע בנוסף ל-25% ממניות החברה שהיו רשומות על שמו זה כבר, כך שסך הכל נרשמו על שמו 31% מהמניות. 25% ממניות החברה הקבלנית נותרו על שם התובע.

ביום 11.12.2016 נרשמו מחצית ממניות החברה הקבלנית על שם המנוח ורבע ממניותיה על שם כל אחד מבניו (להלן: **רישום המניות משנת 2016**).

לאחר פטירת המנוח נתגלעו מחלוקות במשפחת הצדדים לרבות טענות שהיו למנוחה בעניין התנהלות התובע בחברות. ביום 25.6.2017 חתמו המנוחה והצדדים על הסכם הבוררות בו נכתב כדלקמן:

א. בין הצדדים מחלוקות בשאלת מילוי התחייבויותיהם על פי הסכם ביניהם שעיקרו ירושת המנוח ויש להם תביעות וטענות האחד כלפי השני. הצדדים הגיעו להסכמה למסור את ההכרעה בחילוקי הדעות שביניהם בקשר עם ההסכם להכרעת הבוררים על מנת שידונו ויכריעו באופן סופי בחילוקי הדעות ביניהם.

ב. הבוררים יפסקו בהתאם להוראות הדין המהותי.

ג. הבוררים לא יהיו מחויבים לפסוק בהתאם לסדרי הדין ולדיני הראיות. הבוררים יפעלו בדרך הנראית להם מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה בסכסוך ויפסקו על פי מיטב שפיטתם.

ד. פסק הבוררות יינתן בתוך 30 ימים ממועד תחילת הבוררות אלא אם הסכימו הצדדים אחרת בכתב.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

- ה. הבוררים רשאים לפסוק לפי שיקול דעתם ולתת פסק דין הצהרתי, צווי עשה, מניעה ו/או ביצוע בעין וכל סעד אחר שבית המשפט מוסמך היה לתת וכן החלטות ביניים במהלך הבוררות.
- ו. הצדדים מאשרים כי ידוע להם שהבוררים מכירים את הצדדים ויודעים חלק מהעובדות והפרטים הכרוכים בחילוקי הדעות ביניהם והם מוותרים באופן מוחלט וסופי על כל טענה בעניין מינוי הבוררים ובכלל זה כנגד כושרם, יכולתם ו/או זכותם לשמש כבוררים ביניהם.
- ז. הבוררים יהיו רשאים לתת פסק דין במעמד צד אחד בכל מקרה שאחד הצדדים יעדר מהבוררות.
5. במועד בו נחתם הסכם הבוררות, חתמו התובע והנתבע על הסכם בוררות נוסף בו הסמיכו את הבוררים לדון במחלוקות אחרות שנתגלו ביניהם. ההליך שלפניי אינו עוסק בבוררות נוספת זו.
6. ביום 19.11.2017, בעיצומו של הליך הבוררות, נפטרה המנוחה. בעניין אופן חלוקת עיזבון המנוחה מתנהלים הליכים משפטיים, כאשר הנתבעות עותרות למתן צו לקיום צוואה מיום 18.4.2017 לפיה הן זוכות בחלקים שווים במלוא העיזבון למעט רכב ודירה; והתובע מתנגד לקיום הצוואה.
7. ביום 26.6.2018 פנו התובע והנתבע לבורר פ' על מנת שיסייע בפתרון הסכסוך בדרך של גישור. בהתאם עשה הבורר ניסיון לגשר בין הצדדים אולם ניסיון זה לא צלח והליך הבוררות התחדש.
8. ביום 5.9.2018 ניתן פסק הבוררות, במסגרתו נקבע, בין היתר, כדלקמן: התובע הוא שניהל את החברות באופן שוטף לאורך השנים שלאחר פטירת המנוח. התובע הודה שמשך כספים מהחברות שבניהולו ועשה ככל העולה על רוחו בחברות ובכספיהן. למרות דרישת הבוררים, לא העביר להם התובע מסמכים שונים. התובע רכש נכסים מכספי החברות ורשם את הזכויות בנכסים אלה על שמו. הסכם העברת המניות מהנתבע לתובע הוא הסכם למראית עין ואינו תקף. רישום המניות בשנת 2016 על שם המנוח, התובע והנתבע, נעשה שלא כדין, בהתבסס על מסמך אשר לא שיקף ולא יכול היה לשיקף את מצב הבעלות במניות באותה עת לאחר שהמנוח נפטר זה כבר. יש לרשום את הזכויות בחברה הקבלנית באופן הבא: 44% על שם המנוחה, 31% על שם הנתבע ו- 25% על שם התובע. בצוואתה הורשה המנוחה את מניותיה בחברה לבנותיה בלבד ועל כן לכל אחת מהן 22% ממניות החברה.
- בסופו של דבר קבעו הבוררים כי הזכויות בנכסים מסוימים הרשומים על שם התובע שייכות לחברה הקבלנית ויש לרשום אותן על שמה, כי על התובע להעביר לחברה הקבלנית סכומי כסף כמפורט בפסק הבוררות וכי על יורשי המנוחה להעביר לחברה הקבלנית סכום כסף כמפורט בפסק הבוררות.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

9. כאמור, התובע מתנגד לקיום פסק הבוררות והנתבעים חפצים לקיימו. ביום 11.3.2019 התקיים קדם משפט במהלכו הסכימו הצדדים כי ההפניה בהסכם הבוררות להסכם שעיקרו ירושת המנוח, מקורה בשגגה, ובפועל לא נחתם הסכם שקדם להסכם הבוררות (עמ' 6 ש' 14-15). לבקשתם המוסכמת של הצדדים ניתן בדיון צו המורה לבוררים להמציא את תיק הבוררות והחומרים הקשורים אליו לרבות הקלטות.

10. ביום 25.3.2019 הגיש התובע בקשה לזימון הבוררים לעדות. בהחלטה מיום 7.4.2019 נדחתה הבקשה לאור ההלכה לפיה זימון בורר למתן עדות הוא צעד חריג אשר יש להמעיט בשימוש בו ככל שהדבר מתבקש על ידי אחד מהצדדים לבוררות, וזאת על מנת לשמור על מעמדו של מוסד הבוררות ועל מנת שלא לפגוע בכבודו של הבורר ובמעמדו ה"מעין שיפוטי". נקבע, כי נכון לאותו שלב, ובטרם מיצה התובע את האפשרויות העומדות בפניו לנסות ולהוכיח את טענותיו בלא העדת הבוררים – אין מקום לזמן את הבוררים לעדות.

11. בימים 15.7.2019, 18.7.2019 ו- 3.2.2020 התקיימו דיוני הוכחות במסגרתם נחקרו הצדדים ועדיהם. ביום 2.2.2020, ערב דיון ההוכחות האחרון, הגיש התובע בקשה חוזרת לזימון הבוררים לעדות. בהחלטה מיום 12.3.2020 נדחתה הבקשה לזמן את הבורר ב' והתקבלה הבקשה לזמן את הבורר פ' לעדות אך לעניין הטענה לקשר בינו לבין בתו של הנתבע. ביום 26.5.2020 נחקר הבורר פ' ובסיום חקירתו נקצבו מועדים להגשת סיכומים.

12. בטרם בחינת טענות הצדדים יצוין כי לבקשה לביטול פסק הבוררות צרף התובע תמלילי הקלטות של ישיבות הבוררות ושל שיחות שניהל עם הבוררים או מי מהם ואשר אותן הקליט, בימים 7.3.2018, 21.5.2018, 7.6.2018, 26.6.2018, 27.8.2018 ו-12.9.2018. לתצהיר עדותו הראשית צרף התובע תמליל שיחה שהוא ניהל עם הבוררים ביום 14.1.2019, קרי לאחר שניתן פסק הבוררות ואשר אף אותה הקליט. בתשובתו לבקשה לביטול פסק הבוררות טענו הנתבעות כי האותנטיות של התמלילים מוטלת בספק וההסתמכות עליהם נעשית תוך הסתייגות וטרם שהקלטות נבדקו (סעיף 23). הנתבע טען כי התובע צרף אך תמלילים של ישיבות בוררות החל מיום 7.3.2018, אף שהבוררות החלה עוד כשנה קודם לכן. בסיכומים לא העלו הנתבעים טענות באשר לאותנטיות התמלילים שצורפו.

ב' – טענות הצדדים:

13. תמצית טענות התובע:

- א. הבוררים פעלו מתוך משוא פנים בניגוד עניינים ובהעדר אובייקטיביות.
- ב. לתובע לא ניתנה הזדמנות נאותה להעביר ראיות מכריעות.
- ג. הבוררות התנהלה תוך הסתרת מסמכים, עדויות וראיות מפני התובע.
- ד. הבוררות התנהלה ללא פרוטוקולים או רישומים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

- ה. הבוררים התעלמו מהדין המהותי ומראיות קריטיות.
ו. אף שהבוררים הוסמכו לדון רק בנושא אופן חלוקת נכסי המנוח, הבוררים חרגו מסמכותם והכריעו בעניינים נוספים.
ז. הבוררות התנהלה בהרכב חסר.

14. תמצית טענות הנתבעות:

- א. התובע לא תמך את טענתו בדבר משוא פנים בראיה כלשהי.
ב. הבוררים ביקשו מהתובע להמציא להם את כל המסמכים התומכים בטענותיו ואף האריכו את המועד להגשתם. חרף זאת, התובע התחמק מהמצאת המסמכים הנדרשים.
ג. הבוררות לא התנהלה תוך הסתרת מסמכים, עדויות וראיות מפני התובע.
ד. הבוררים פסקו בהתאם לדין המהותי ופסק הבוררות מבוסס על ראיות מכריעות, מסמכים ועדויות.
ה. הבוררים לא חרגו מסמכותם שכן מטרת הבוררות הייתה להכריע במחלוקות בעניין ירושת המנוח.
ו. הליכי הבוררות התנהלו מול שני הבוררים ששמעו את הראיות וניהלו את הבוררות. הצדדים הסכימו כי הבוררות לא תתנהל באופן פורמלי וכי כל אחד מהם יוכל להופיע לבד לפני הבוררים.

15. תמצית טענות הנתבע:

- א. הבוררים לא נהגו במשוא פנים, בניגוד עניינים ובהעדר אובייקטיביות.
ב. הבוררים ביקשו מהתובע להמציא מסמכים התומכים בטענותיו והוא סירב להעבירם.
ג. הבוררות לא התנהלה תוך הסתרת מסמכים וראיות מפני התובע.
ד. בהסכם הבוררות לא נקבע שעל הבוררים לנהל פרוטוקול או רישומים של כל דיון או שיחה. מכל מקום, הישיבות והשיחות שנוהלו במהלך הבוררות הוקלטו ותועדו במלואן.
ה. הבוררים פסקו בהתאם לדין המהותי והתובע לא פירט היכן לשיטתו טעו הבוררים ביישום הדין אשר היה מסייע בידיו לשנות את מסקנותיהם.
ו. הבוררים לא חרגו מסמכותם שכן הבוררות נועדה להכריע במחלוקות בעניין ירושת האב המנוח. התובע הסכים שהבוררים ידונו גם בעניין העברת המניות מהנתבע לתובע.
ז. הבוררים ניהלו את הבוררות במשותף והתובע ידע שבשל אילוץ רפואי נמנע מהבורר ב' להיות נוכח פיזית בכל שיחה או ישיבה. מכל מקום, הבורר פ' עדכן את הבורר ב' בכל ההליך ואין בהעדר נוכחותו הפיזית של הבורר ב' בישיבות או בשיחות כדי לגרוע מתוקף פסק הבוררות שניתן.

ג' – דיון:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

16. שיטת המשפט הישראלית מייחסת חשיבות רבה למוסד הבוררות כמערכת חלופית להכרעה שיפוטית בסכסוכים בין בעלי דין. הבוררות מקדמת אינטרס ציבורי כללי ומשרתת אינטרס פרטי של בעלי הדין ונותנת ביטוי לרצונם. הבוררות מקלה את העומס בבתי-המשפט ומאפשרת הכרעה במחלוקות במסגרת שנבחרה על-ידי הצדדים, הכפופה לעקרונות בסיסיים הקבועים בדין, והנתונה לביקורת שיפוטית (רע"א 6233/02 **אקסטל בע"מ נ' קאלמא ווי תעשיה, שיווק אלומיניום זכוכית ופרזול בע"מ**, פ"ד נח(2) 634). הביקורת השיפוטית על פסק בוררות מבקשת להשיג איזון ראוי בין מתן עצמאות מרבית לבורר ולצדדים להליך הבוררות לעצב את מסגרת הדיון וההכרעה במחלוקת ביניהם כרצונם, לבין תקינותו וטוהרו של ההליך, ככל הליך שיפוטי (רע"א 3680/00 **גמליאלי נ' מגשימים כפר שיתופי להתיישבות חקלאית בע"מ**, פ"ד נז(6) 605 (2003)).

17. לאור חשיבות מוסד הבוררות, מגמת בתי המשפט היא לקיים פסקי בוררות, לצמצם את מידת התערבותם בהכרעות הבוררים ולראות בפסק הבוררות עד כמה שניתן, קביעה פסקנית בסכסוך שבין הצדדים (אורי גורן **בוררות** (הוצאת נבו 2018) 24 (להלן: **בוררות**)). המחוקק יצר איזון לפיו ההתערבות השיפוטית בפסק הבוררות מוגבלת לעילות מוגדרות, המתפרשות על פי הפסיקה בזהירות (רע"א 4323/11 **רועי ליאון נ' איתי סחיש** (19.9.2011)). סעיף 24 לחוק הבוררות, תשכ"ח-1968 (להלן: **חוק הבוררות**) מונה את העילות בהתקיימן רשאי בית המשפט לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר ואלו הן:

- (1) לא היה הסכם בוררות בר-תוקף;
- (2) הפסק ניתן על ידי בורר שלא נתמנה כדין;
- (3) הבורר פעל ללא סמכות או שחרג מהסמכויות הנתונות לו לפי הסכם הבוררות;
- (4) לא ניתנה לבעל-דין הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו;
- (5) הבורר לא הכריע באחד העניינים שנמסרו להכרעתו;
- (6) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לתת נימוקים לפסק והבורר לא עשה כן;
- (7) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לפסוק בהתאם לדין והבורר לא עשה כן;
- (8) הפסק ניתן לאחר שעברה התקופה לנתינתו;
- (9) תכנו של הפסק מנוגד לתקנת הציבור;
- (10) קיימת עילה שעל פיה היה בית משפט מבטל פסק דין סופי שאין עליו ערעור עוד".

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 2032-10-18 מ' נ' ס' ואח'

המחוקק פירט בסעיף 24 לחוק הבוררות עשר עילות לביטול פסק בוררות, וכוונתו הייתה למצות בכך את כל עילות הביטול (ע"א 209/70 יאנושי חביבאללה נ' קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבנין, פ"ד כה(1) 108). בית המשפט אינו דן בבקשה לביטול פסק הבוררות כערכאת ערעור, אלא הוא בוחן את תקינות הליך הבוררות בלבד, וזאת בכפוף לעילות ההתערבות שנקבעו בסעיף זה. אמת המידה להתערבות בפסק בוררות, במסגרת בקשה לביטול היא מחמירה (בוררות, 264-265). הלכה היא כי ביטול פסק בורר הוא סנקציה חמורה, שההצדקה לנקיטתה חייבת לעלות מן החומר באופן ברור וחד משמעי (ע"א 785/82 גריסטל נ' מבני כפר חפץ בע"מ, פ"ד לו(3) 292). כלל הוא כי התערבות שיפוטית בפסק בוררות מוגבלת לעילות הביטול שהוגדרו בסעיף 24 לחוק, אותן יש לפרש באופן דווקני ומצמצם מתוך רצון לתת תוקף לפסק הבוררות (רע"א 3614/19 קדמת עדן בע"מ נ' נסאר נסאר (21.7.2019)).

18. על פי סעיף 26 לחוק הבוררות, אף מקום בו התקיימה איזו מן העילות לביטול פסק בוררות הקבועה בסעיף 24 לחוק הבוררות, עדיין רשאי בית המשפט לדחות בקשת ביטול, אם היה סבור שלא נגרם עיוות דין. עוד קובע סעיף זה, כי לא יבטל בית המשפט את פסק הבוררות כולו, אם ניתן לבטלו בחלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר.

אפנה לבחון את טענות הצדדים בהליך שלפניי.

1.ג – הטענה כי הבוררים נהגו במשוא פנים, בניגוד עניינים ובהעדר אובייקטיביות –

19. סעיף 30 לחוק הבוררות קובע כי, בורר שהתמנה על ידי הצדדים מחויב לנהוג כלפיהם בנאמנות, ומעילת הבורר באמון שניתן בו אף יכולה לזכות את הנפגע לפיצויים הניתנים בשל הפרת חוזה. וכך לשון החוק: "בורר שהסכים למינויו חייב לנהוג כלפי בעלי-הדין בנאמנות; מעל הבורר באמון שניתן בו, זכאי הנפגע, נוסף על כל תרופה לפי חוק זה, לפיצויים הניתנים בשל הפרת חוזה". מכאן שקיימת לבורר חובה בסיסית לנהוג כלפי הצדדים בנאמנות ולהימנע מניגוד עניינים וממצב שיקים חשש ממשי למשוא פנים (רעא 296/08 ארט-בי חברה בערבות מוגבלת (בפירוק) נ' עזבון המנוח ג'ק ליברמן ז"ל (5.12.2010)). חובת הנאמנות היא מילה נרדפת לחובה לנהוג ביושר ובהגינות ותכניה משתנים בהתאם להקשר הדברים ולאופי התפקיד אליו היא מתייחסת. היסוד המשותף לחובת האמונים בכל הקשר הוא קיומה של אחריות למלא את התפקיד ואת התכלית הטמונה בו בלא קיום מניע זר, ובלא ניצול לרעה של הכח והסמכות הנתונים בידי בעל התפקיד (רע"א 6830/00 אריה ברנוביץ נ' משה תאומים, נו(5) 691).

פסילת פסק בורר בשל הפרת חובת האמון מצד הבורר היא צעד חריג, שיינקט בנסיבות חריגות (רע"א 4336/16 ראובן יצחק פלס נ' אלי רוזנבלום (9.8.2016)).

20. מן הכלל אל הפרט:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 2032-10-18 מ' נ' ס' ואח'

1
2 לטענת התובע, הבוררים ולמצער הבורר פ', לא מילאו אחר חובתם הבסיסית לשמור על
3 נאמנותם לבעלי הדין ועל אובייקטיביות. לטענתו, במהלך הליך הבוררות התקיים קשר פסול
4 שהוסתר ממנו בין הבורר פ' לבין בתו של הנתבע, עו"ד ע' מ' (להלן: ע'). לדברי התובע: הבורר
5 פ' פנה לע' על מנת לקדם אינטרסים אישיים שלו ובכלל זה סיוע במציאת עבודה לבתו, גב' ד'
6 פ' (להלן: ד') בתחום עריכת הדין. ביום 21.5.2018 הגיעה ע' למקום העבודה של רעייתו גב' ל'
7 מ' (להלן: ל') ובעת שיחה שהתנהלה ביניהן צלצל מכשיר הטלפון של ע', ל' הבחינה כי שמו של
8 הבורר פ' מתנוסס על צג הטלפון וע' מיהרה להפוך את מכשיר הנייד על מנת להסתיר את צג
9 המכשיר. ל' סיפרה לתובע אודות אירוע זה ובעקבות כך נסע התובע באותו היום למשרדו של
10 הבורר פ' לשם בירור העניין. בשיחה שהתקיימה באותו יום בין התובע לבין הבורר פ' הכחיש
11 הבורר כי יצר קשר עם ע' באותו יום וטען כי שוחח עם ע' לבקשת התובע חצי שנה קודם לכן
12 בעניין אחר. התובע הקליט את השיחה שהתקיימה בינו לבין הבורר פ' ביום 21.5.2018 וצרף
13 את תמליל השיחה לתיק בית המשפט (להלן: **תמליל השיחה מיום 21.5.2018**).
14

15 21. אקדים את המאוחר ואציין כי לאחר בחינת טענות הצדדים לרבות שמיעת חקירתו הנגדית של
16 הבורר פ' לבקשת התובע, לא מצאתי כי התקיים קשר פסול בין הבורר לבין ע' ולא שוכנעתי כי
17 ע' פעלה לקידום אינטרס אישי כלשהו של הבורר או של בתו. יש לזכור כי הבוררות התאפיינה
18 בחוסר פורמליות וכי לא מדובר בבוררים שהם משפטנים או אנשים העוסקים בבוררות
19 לפרנסתם והדבר היה ידוע ומוסכם לכתחילה על הצדדים, אשר פנו לבוררים אלה לאור זהותם
20 ואף קבעו בסעיף 4.2 להסכם הבוררות כי: **"הצדדים מצהירים ומאשרים כי ידוע להם**
21 **שהבוררים המוסכמים מכירים הסדדים וידוע חלק מן העובדות והפרטים הכרוכים בחילוקי**
22 **הדעות שביניהם וכי הסכימו למינוי הבוררים המוסכמים מתוך ידיעת עובדות אלה לאשורן**
23 **..."** (הטעויות במקור). הנתבעת 2 העידה כי הצדדים הסכימו שכל אחד מהם רשאי לשוחח עם
24 הבוררים בנפרד (חקירתה הנגדית של הנתבעת 2, פרוטוקול הדיון מיום 3.2.2020, עמ' 114, ש'
25 2-1). התובע אישר בחקירתו הנגדית שהוסכם על הצדדים כי הבוררות תתנהל בצורה בלתי
26 פורמלית (חקירתו הנגדית של התובע, פרוטוקול הדיון מיום 15.7.2019, עמ' 31 ש' 19-21).
27 התובע עצמו פנה לבורר פ' בנפרד ושלא בנוכחות שאר הצדדים. הבורר העיד כי בעת ניהול
28 הבוררות עשה כל שבידו כדי להגשים את בקשת המנוחה להשכנת שלום בין ילדיה וכדבריו:
29 **"לא גבינו לא שקל אחד בכל התקופה הזו, עשינו את זה לשם שמים, ועשינו את זה אני והבורר**
30 **השני רק בגלל האימא. הם ביקשו שננסה לעשות שולם, ואמרתי לה שאני נשבע לעזור כמה**
31 **שאנו יכולים"** (חקירת הבורר פ', פרוטוקול הדיון מיום 26.5.2020, עמ' 132 ש' 14-16). עוד
32 העיד הבורר, שלשם השכנת שלום הוא ביקש מאנשים הקשורים למשפחה לנסות לגשר בין
33 הצדדים ועל רקע כך פנה גם לע', שהשיבה לו כי היא לא רוצה להתערב במערכת היחסים בין
34 אביה לאחיו (עמ' 125 ש' 9-11). על פי עדות הבורר פ', חרף סירובה, נעשו מצדו ניסיונות נוספים
35 לשכנע את ע' על מנת לסייע בגישור בין הצדדים, אך אלו לא עלו יפה (עמ' 126 ש' 13-17).
36

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

22. הבורר פ' העיד, כי ביום 21.5.2020 ניסה להתקשר לע' על מנת לבקש ממנה לסייע בגישור במשפחת הצדדים, אולם היא לא ענתה לשיחת הטלפון וחזרה אליו רק בשעות הערב. על פי עדות הבורר, התובע הגיע למשרדו לפני ששוחח עם ע' ועל כן לשאלתו בעניין זה השיב שלא שוחח איתה (עמ' 128 ש' 21-22, עמ' 130 ש' 26-27, עמ' 133 ש' 27-28).

בדומה לעדות הבורר, אף ע' העידה כי הבורר פ' ביקש ממנה מספר פעמים לגשר במחלוקות שבין התובע לבין אביה הנתבע, כי היא סירבה לכך (עמ' 51 ש' 10-14, עמ' 58 ש' 9-12), כי ביום 21.5.2018 צלצל אליה הבורר פ' וכי היא לא ענתה לשיחה וחזרה אליו בשעות אחר הצהריים המאוחרות (עמ' 59 ש' 27-28).

23. התובע טען כי על קיומו של קשר פסול בין ע' לבין הבורר פ' ניתן ללמוד מכך שבשיחה מיום 21.5.2018 אמר הבורר לתובע כי הוא "כבר לא יודע איך לצאת מזה" (עמ' 10 ש' 9 בתמליל שצורף). איני מקבלת טענה זו. מעיון בתמליל השיחה מיום 21.5.2018 לא ניתן ללמוד באיזה הקשר נאמרו המילים עליהם מבקש התובע להתבסס וודאי שלא ניתן להגיע למסקנה כי הדברים מכוונים לקשר של הבורר עם ע'. נהפוך הוא, בחינת המשפט בהקשרו תומך במסקנה שהדברים כוונתו למסמכים שהיה על הנתבע למסור והתובע ביקש מהבורר שישוחח עם ע' בקשר לכך. כך אף לפי עדות הבורר בחקירתו הנגדית (עמ' 131 ש' 13-16). יש להדגיש כי הבורר הותיר עלי רושם חיובי ביותר ועדותו נמצאה אמינה בעיניי. ניכר כי הבורר ביקש למלא את התפקידים שהטילו עליו הצדדים ואמם המנוחה בתום לב ובדרך ישרה.

24. התובע ניסה להפנות לסתירות שנפלו בגרסת הבורר. במסגרת כך, הפנה לתמליל הקלטה שצרך של שיחה שניהל עם הבוררים ביום 14.1.2019, עת הגיע למשרדו של הבורר פ' שם נכח אותה עת גם הבורר ב' (להלן: **תמליל השיחה מיום 14.1.2019**). ראשית, איני רואה בעין יפה את התנהלות התובע, אשר פנה אל הבוררים, הן עת התנהל הליך הבוררות והן לאחר שניתן פסק הבוררות וזמן שהתנהל הליך משפטי בעניין תוקף פסק הבוררות, הקליט את השיחות שקיים עם הבוררים וביקש לבסס טענותיו על דברים שנאמרו. שנית, לא תמיד ניתן לבסס מסקנות על חלקי שיחות ועל דברים שנאמרו במנותק מהקשרם. שלישית, ולגופם של דברים, לא מצאתי כי דברי הבורר בשיחה מיום 14.1.2019 כפי שנרשמו בתמליל סותרים באופן מהותי את גרסתו שפורטה לעיל ולא מצאתי כי יש בהם כדי ללמד על קשר פסול בינו לבין ע' או על ניגוד עניינים.

על פי עדות הבורר פ' בחקירתו הנגדית, בשיחה מיום 14.1.2019 אשר התקיימה לאחר שניתן פסק הבוררות, התעמת איתו התובע ביחס לדברים שאמר בשיחה מיום 21.5.2018 לעניין טענת התובע כי התקיים קשר בינו לבין ע' באותו מועד. במענה לטענות התובע השיב הבורר בשיחה מיום 14.1.2019, כי עת שוחחו ביום 21.5.2018, לא דיבר עם ע' אלא ניסה להתקשר והיא לא ענתה ונכון לאותה עת גם לא חזרה אליו (עמ' 132). דברים אלה מתיישבים עם גרסת הבורר כאמור.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

1 לטענת התובע, בשיחה מיום 14.1.2019 אמר הבורר פ' כי הוא יידע את הנתבע על כוונתו
2 להתקשר לע', וזאת בניגוד לעדותו בחקירתו הנגדית בעניין זה. איני מקבלת טענה זו. את טענתו
3 זו מבקש התובע לבסס על דברי הבורר בתמליל מיום 14.1.2019: **"דיברנו שאני אתקשר לבת**
4 **שלו שתסדר את כל הניירת"** (עמ' 19 ש' 1). אולם, מבחינת התמליל לא ניתן ללמוד האם במילה
5 "דיברנו" התייחס הבורר לתובע או לנתבע. בחינת מכלול הראיות תומך דווקא במסקנה כי
6 המילה "דיברנו" מכוונת לשיחה שקיים הבורר עם התובע במסגרתה דובר על כך שהבורר
7 יתקשר לע' על מנת שתדאג למסור לו ניירת. ראה בהקשר לכך עדות הבורר לפיה התובע ביקש
8 ממנו לפנות לע' (עמ' 124 ש' 20-22).

9 אמנם, כטענת התובע, בעוד בהליך שלפני העיד הבורר כי התקשר לע' ביום 21.5.2018 כדי
10 שתסייע לפשר בין הצדדים, על פי תמליל השיחה מיום 14.1.2019 אותה עת אמר הבורר לתובע
11 שהתקשר לע' ביום 21.5.2018 בנוגע לסידור הניירת שקיבל מאביה. עם זאת, נוכח האופן בו
12 בחרו הצדדים בהסכמה לנהל את הבוררות, אין פסול באף אחת משתי המטרות השונות שציין
13 הבורר. יש לזכור כי דברי הבורר בשיחה מיום 14.1.2019 נאמרו על רקע פניית התובע אליו
14 לאחר שהליך הבוררות תם ועת התנהל ההליך בעניין תוקף פסק הבוררות, כאשר הגיע התובע
15 למשרדו של הבורר וביקש להתעמת איתו. לא מדובר בשיחה פורמלית או מסודרת ובהחלט
16 יתכן שהבורר לא זכר בהזדמנות זו שביום 21.5.2018 ביקש לשוחח עם ע' כדי לנסות לשכנעה
17 לפשר בין הצדדים אלא סבר שפנה אליה בעניין מסמכים שעל אביה להמציא, בפרט נוכח
18 העובדה שבהזדמנויות אחרות פנה אליה בעניין מסמכים או פרטים שעל אביה למסור לרבות
19 לבקשת התובע.

20 אשר לטענת התובע כי בעוד הבורר פ' העיד שביום 21.5.2018 ע' צלצלה אליו "בלילה מאוחר",
21 ע' הצהירה כי היא חזרה אל הבורר בשעות הערב המוקדמות – בכל הכבוד, לא מדובר בעניין
22 מהותי ולא מצופה מהבורר לזכור את השעה המדויקת בה ע' יצרה איתו קשר טלפוני. מכל
23 מקום התובע לא הוכיח כי השיחה שהתקיימה בינו לבין הבורר פ' ביום 21.5.2018, נערכה לאחר
24 שהבורר שוחח עם ע'.

25 כך או כך, אף אם היה מקום לקבל את טענות התובע כי נפלו סתירות בגרסה שמסר הבורר, לא
26 מדובר בעניינים מהותיים ואין בכך כדי להביא למסקנה כי בין הבורר לע' התקיים קשר פסול
27 וכי הבוררים נהגו במשוא פנים ובהעדר אובייקטיביות.

28
29 25. לא עלה בידי התובע להוכיח את טענתו כי הבורר פנה לע' על מנת שתסייע לבתו ד' במציאת
30 עבודה כעורכת דין. ד' העידה כי לא היתה לה כוונה לעבוד כעורכת דין, כי עת חיפשה עבודה
31 אביה לא היה מעורב בכך וכי היא לא הכירה את ע' ופגשה אותה לראשונה מחוץ לאולם בית
32 המשפט בעת הדיון בהליך זה (פרוטוקול הדיון מיום 18.7.2019, עמ' 48 ש' 8-17). התובע הגיש
33 לתיק בית המשפט צילום פוסט שפרסמה ד' ביום 18.12.2018 בפייסבוק לפיו חיפשה עבודה
34 אותה עת. אולם בכך אין כדי להוכיח את טענתו שאביה ביקש מע' סיוע במציאת עבודה. לא
35 למותר לציין כי במסגרת אותו פוסט לא נכתב כי ד' חיפשה עבודה בתחום עריכת הדין. הבורר
36 פ' העיד שמעולם לא ביקש מע' לסייע במציאת עבודה לבתו וכי בתו מעולם לא ביקשה ממנו
37 סיוע במציאת עבודה (עמ' 134 ש' 1-11). ע' העידה כי הבורר מעולם לא דיבר איתה על בתו, כי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 2032-10-18 מ' נ' ס' ואח'

היא לא ידעה שבתו עורכת דין ולא ידעה שהיא מחפשת עבודה ופגשה את ד' לראשונה מחוץ לאולם בית המשפט במועד הדיון (עמ' 49 ש' 12-13, עמ' 66 ש' 8-14).
עדויותיהם של הבורר, ד' וע' בעניין זה מתיישבות יפה זו עם זו, הן לא נסתרו והן נמצאו אמינות בעיניי.

לבקשה לביטול פסק הבוררות צרף התובע תצהיר מאת אמה של רעייתו, גב' ס' א' (להלן: ס' א') שהיא גם אחותה של רעיית התובע ואמה של ע', גב' ס' מ' (להלן: ס' מ'). על פי תצהירה של ס' א', בעקבות שיחה עם רעיית התובע, אשר סיפרה לה שע' בקשר עם הבורר ומעורבת בהליך הבוררות, שוחחה עם ס' מ' ושאלה אותה מדוע ע' היתה מעורבת בבוררות שבין הצדדים, ובמענה לכך שללה ס' מ' את מעורבות ע' בבוררות אך הודתה כי הבורר פ' פנה לע' שהיא עו"ד על מנת שתסייע לבתו בקשר לעבודתה כעורכת דין. ס' א' לא נחקרה בחקירה נגדית על תצהירה, ועדותה לעניין עצם השיחה האמורה עם ס' מ' ולעניין עצם אמירת הדברים על ידי ס' מ' באותה שיחה – לא נסתרה. עם זאת, מעדות ס' א' לא ניתן ללמוד כי הבורר פנה לע' על מנת שתסייע לבתו בקשר למציאת עבודה, שכן עדותה בעניין זה היא עדות מפני השמועה. זאת בהתאם לכלל לפיו עד מעיד בבית המשפט על עובדות שהוא קלט בחושי שלו ואין הוא רשאי למסור בעדותו עובדות שנקלטו בחושי של אחר והגיעו לידיעתו של העד מפני השמועה (יעקב קדמי **על הראיות** (תש"ע-2009) חלק שני 551). לעניין תוכן הדברים, העידה ס' מ' בחקירתה הנגדית על ידי ב"כ התובע, כי הדברים שאמרה לס' א' בשיחה האמורה היו השערה בלבד לאחר ששמעה שבתו של הבורר היא עורכת דין, ולא מדובר בעובדות שהיו ידועות לה (פרוטוקול הדיון מיום 3.2.2020, עמ' 73 ש' 22-32).

26. לאור כל האמור לעיל, לא עלה בידי התובע להוכיח טענתו כי הבוררים או מי מהם נהגו במשוא פנים, בניגוד עניינים ובהעדר אובייקטיביות וטענתו בעניין זה נדחתה.

2.ג – הטענה כי לא ניתנה לתובע הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו –

27. על פי ההוראה שבסעיף 24(4) לחוק הבוררות, בית המשפט רשאי לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו, או להחזירו לבורר, אם לא ניתנה לבעל הדין הזדמנות נאותה לטעון את טענותיו או להביא ראיותיו.

עילת הביטול המעוגנת בסעיף זה מהווה ביטוי לאחד מכללי הצדק הטבעי. ברוח הפרשנות המצמצמת לעילות הביטול שבסעיף 24 לחוק הבוררות ככלל, וזו שבסעיף 24(4) בפרט, נקבע כי הפגיעה בזכות הטיעון עשויה להצדיק את ביטול פסק הבוררות במקרים שבהם נפגעו כללי הצדק הטבעי באופן מהותי ולא פורמאלי גרידא (רע"א 7818/11 **בבזדה נ' עיריית גבעת שמואל** (6.10.2013); רע"א 6327/12 **ניב נ' דן חברה לתחבורה ציבורית בע"מ** (1.9.2013)). לא בנקל יורה בית המשפט על ביטול פסק בוררות בשל הטענה כי לא ניתנה לצד הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו, והכל כדי להגשים את הכלל לפיו עילות הביטול לפי סעיף 24 לחוק

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

הבוררות אינן פותחות פתח להעלאת טענות ערעוריות על פסק הבוררות (רע"א 4665/14 דוד וייל נ' רחמים כהן עזריהו (23.10.2014)).

28. במקרה שלפניי, התובע טען שלא ניתנה לו הזדמנות נאותה להביא ראיות מכריעות. על מנת להביא לביטול פסק הבוררות מכוח טענה זו, על התובע לעבור שתי משוכות: האחת- להוכיח כי אכן ביקש מהבוררים להציג ראיה מסוימת או להעיד עד וסורב על ידם; השנייה- להוכיח כי אותה ראיה או עדות הייתה רלבנטית להליך וכי היה טמון בה פוטנציאל ראיתי להפוך את הקערה על פיה או להשפיע על פסק הבוררות (הפב (ת"א) 54242-04-15 מרדכי גוליברודה נ' בנימין גלנטר (24.11.2015)).

29. לטענת התובע: בישיבת הבוררות שהתקיימה ביום 27.8.2018 ביקש הבורר פ' מהתובע שימציא מספר מסמכים, התובע ביקש מהבורר שישלח לו בהודעת טקסט רשימה של המסמכים החסרים ואמר שימציא את המסמכים "בתוך מספר ימים". ביום 28.8.2018 שלח הבורר לתובע הודעת טקסט בה נכתב: "מ' שלום יש להעביר לי מיד את המאזנים של שתי החברות שהוגשו למס הכנסה המאושרים על ידי רואה חשבון ומכתב המאשר לי לדבר אם רואי החשבון ישירות אם אצטרך מה שהוא נוסף אודיע לך מיד זה צריך להיות מידי" (הטעויות במקור). ביום 5.9.2018 השיב התובע לבורר בהודעת טקסט כי הוא מקווה שיקבל את המאזנים ביום שלאחר מכן וכי הוא מבקש לדעת מה כתובת הדואר האלקטרוני להמצאת המסמכים. הבורר לא השיב לפנייה זו, וביום 12.9.2018 קיבל התובע באופן מפתיע הודעת טקסט מהבורר פ' לפיה התקבלה החלטה בעניין הבוררות וזאת בטרם המציא התובע לבוררים את המסמכים. לטענת התובע, כתוצאה מהתנהלות זו נמנע ממנו להביא ראיותיו במסגרת הליך הבוררות.

30. דין טענה זו להידחות. התובע עצמו בחקירתו הנגדית לא ידע להפנות למסמך או ראיה שנמנע ממנו להגיש לבוררים, וכך:

"ש. יש לך מסמך או ראיה או משהו שרצית להכניס לבוררות ולא הכנסת. תגיד אין?
ת. אני לא זוכר ולא רוצה לטעות בדבר הזה. אם יש לך מסמך תפנה אותי. אני לא זוכר."

(פרוטוקול הדיון מיום 15.7.2019, עמ' 31 ש' 18-7).

לא זו אף זו, בהמשך עדותו בחקירתו הנגדית, במענה לדברי ב"כ הנתבעות כי לא נמנע מהתובע להציג בבוררות מסמך, ראיה או עדות, לא טען התובע כי נמנע ממנו להציג מסמך, אלא טען אך כי ביקש מהבוררים לשמוע עדויות של אנשים נוספים אך הם לא עשו כן (ש' 9-16).

נמצא אפוא כי עדות התובע בחקירתו הנגדית, שומטת את הקרקע תחת טענתו כי נמנע ממנו להציג מסמכים במסגרת הליך הבוררות. בכך די כדי לדחות את טענתו בעניין זה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

למען שלימות התמונה, יוסף כי לא הוכחה אף טענת התובע בחקירתו הנגדית שהוא ביקש מהבוררים לשמוע עדויות של אנשים נוספים אך הם לא עשו כן. התובע לא צרף כל אסמכתה התומכת בטענה זו, וזאת אף שבידיו תמלילי שיחות שניהל עם הבוררים ואשר אותן הקליט, כאמור.

31. מעבר לאמור, דין הטענה להידחות אף לגופה. כפי שיפורט להלן, לתובע ניתנו הזדמנויות למכביר לצרף את המסמכים הדרושים במהלך הליך הבוררות, אולם התובע נמנע מכך ובנסיבות אלה, לאחר שמשך פרק זמן ניכר לא המציא התובע את המסמכים, ניתן פסק הבוררות בהעדרם. הליך הבוררות נמשך פרק זמן של למעלה משנה וחודשיים, ובמהלכו פנו הבוררים מספר פעמים לתובע והורו לו להמציא מאזנים של החברות כשהם מאושרים על ידי רואה החשבון (ראה גם עדות התובע בחקירתו הנגדית, פרוטוקול הדיון מיום 15.7.2019, עמ' 18 ש' 20-21). ביום 11.3.2018 כתבו הבוררים לצדדים: **"... יש להמציא את כל המסמכים ודרישות או חישובים עד תאריך 24.03.18 לאחר מכן לא יתקבל כל מסמך או דרישה מהצדדים"** (נספח 9 לבקשה לביטול פסק בוררות). על פי תמליל שצרף התובע של שיחה מיום 27.8.2018 אותה הקליט, הבוררים פנו זה כבר לפני אותה שיחה לתובע והורו לו להמציא מאזנים מבוקרים של החברות והתובע אף טען באותה הזדמנות כי המציא את המאזנים אולם הבורר השיב כי המאזנים שהומצאו אינם מבוקרים ולא ניתן להסתפק בהם. ביום 27.8.2018 ניתנה לתובע הזדמנות נוספת להמציא מאזנים מבוקרים של החברות. הבורר פ' אף נענע לבקשת התובע וכתב לו בהודעת טקסט כי מסמכים אלה דרושים. בניגוד להתחייבותו, התובע לא המציא את המסמכים "בתוך מספר ימים" ואף לא יום לאחר המועד בו כתב כאמור שהוא מקווה שיקבל את המסמכים למחרת. בנסיבות אלה, אין לקבל את טענת התובע כי נמנעה ממנו האפשרות להביא ראיותיו.

32. איני מקבלת את טענת התובע כי הוא לא המציא את המסמכים לבורר משום שהבורר לא מסר לו את כתובת הדואר האלקטרוני שלו. האחריות להמצאת המסמכים לבוררים הייתה מוטלת על כתפי התובע. התובע ידע היטב היכן נמצא משרדו של הבורר פ' והיה באפשרותו להמציא את המסמכים הדרושים. לא למותר לציין כי התובע הגיע למשרדו של הבורר במספר הזדמנויות עת ראה בכך צורך. שוב יוזכר, כי דרישת הבוררים מהתובע להמציא מאזנים מבוקרים של החברות לא היתה אותה זמן דרישה חדשה. התובע נמנע מהמצאת המסמכים הדרושים תקופה ארוכה, והוא אינו יכול להטיל את האחריות לכך על הבורר.

33. בנוסף טען התובע כי הבוררים ניהלו את הבוררות תוך הסתרת מסמכים, עדויות וראיות. לטענתו, הבוררים קיבלו לידיהם מסמכים וראיות מגורמים שונים מבלי לעדכן אותו ומבלי לתת לו אפשרות להגיב על הנטען נגדו. כך, לטענת התובע, הבורר פ' קיבל מידע ממר ב', השותף עם משפחת הצדדים באחד הנכסים, וכאשר ביקש התובע מהבורר לדעת מהו המידע שנמסר על מנת שיוכל להפריך את הטענות שהועלו נגדו, סרב הבורר למסור לו. התובע ביקש לתמוך טענה זו בתמליל שיחה מיום 7.3.2018 שהקליט. אולם בחינת התמליל שצורף מעלה כי התמליל

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

אינו משקף את השיחה במלואה ותחילת השיחה אינה כלולה בו. כך עולה מהעובדה שהתמליל מתחיל במילות הבורר: "עכשיו הראית לי את זה. אני יושב איתו". מכל מקום, מבחינת התמליל עולה כי הבורר פרט לפני התובע את נסיבות פנייתו למר ב', את השאלות שהפנה אליו וכן את תוכן הדברים שמסר לו מר ב' (ר' עמ' 5 לתמליל). בכך יש כדי לסתור את טענות התובע בעניין זה.

34. עוד טען התובע, כי הבוררים הסתירו ממנו מסמכים שונים שהוגשו על ידי הצדדים האחרים להליך הבוררות. אף טענה זו לא הוכחה.

הנתבעת 2 העידה בהקשר לכך, שבמהלך הליך הבוררות הוסכם שכל צד ימציא לבוררים באופן ישיר מסמכים מבלי שיועבר העתק מהם לצדדים האחרים (פרוטוקול הדיון מיום 3.2.2020, עמ' 121 ש' 27-29). על פי עדותה, לאורך כל הבוררות ניתנה לכל אחד מהצדדים אפשרות לעיין במסמכים שהיו מונחים לפני הבוררים, וכך דבריה: **"כל זמן הבוררות הכל היה פרוס בפני כולם וגם בזמן הדיונים כל החומר היה נמצא על השולחן והם היו באים עם תיק והכל היה שם. אם רצינו לראות את זה בזמן הבוררות הכל היה חשוף בפני כולם ... כולנו ראינו את זה ומי שרצה לראות ראה כי זה היה על השולחן"** (עמ' 111 ש' 3-5; ש' 25). עוד העידה הנתבעת 2, כי לאחר פטירת האם היא מסרה לבוררים מסמכים שנערכו בכתב ידה של האם, כי מסמכים אלה דוברו בהליך הבוררות, כי כל האחים ידעו על המסמכים **"וגם מ' אחי ידע. גם א' ידע. הם ראו... זה היה על השולחן (מדגימה) יכולתי לקחת את זה ולפשפש בניירת לא רק אני גם מ' וגם ר' זה היה פרוס בפני כולם"** (עמ' 115 ש' 7, ש' 18-19). עדות זו של הנתבעת 2 לא נסתרה, היא שבה ופרטה דברים אלה בחקירתה הנגדית ודבריה אלה נמצאו אמינים בעיניי.

גם הנתבע העיד בעניין זה כי הוא ראה את המסמכים שהאם המנוחה ערכה (עמ' 105 ש' 29 - 30). כן העיד הנתבע, כי הבוררים לא המציאו לו מסמכים שהגישו הצדדים האחרים, למעט מסמכים אותם ביקש מהם התובע להמציא לו (שם, ש' 16-17).

התובע הפנה לתמליל השיחה מיום 14.1.2019 שם לאחר שתם הליך הבוררות ועת התנהל ההליך לפניי בעניין תוקף פסק הבוררות, פנה התובע לבורר פ' בטרוניה שלא הועברו אליו מסמכים שערכה אמו המנוחה, והבורר פ' השיב כי: **"כמו שלא הבאנו להם את הדברים שלך, לא הבאנו לך"** (עמ' 7 ש' 17). נמצא, שאף לפי דברי הבורר בשיחה אותה הקליט התובע, הבוררים לא מסרו לאף אחד מהצדדים מסמכים שמסר להם משנהו.

בדומה לדברי הנתבעת 2, אף הבורר פ' העיד בחקירתו הנגדית, כי בזמן שהצדדים היו יחד בישיבות הבוררות, הוא הראה להם את המסמכים שהוגשו (עמ' 128 ש' 27-28).

התובע הפנה לתמליל ישיבת בוררות שהתקיימה ביום 7.6.2018 ואשר הוקלטה על ידו, וטען שבמהלך אותה ישיבה סרב הבורר פ' להציג לו מסמכים שהוגשו לתיק הבוררות למרות בקשתו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

הפוך והפוך בתמליל ולא תמצא בו סירוב של הבורר לבקשת התובע להציג לו מסמכים. נהפוך הוא. עיון בתמליל מעלה כי לאחר שהתובע ביקש לקבל מסמכים שנמצאו לבוררים, השיב הבורר כי הוא מקווה שהמסמך לא נשאר במשרדו ובהמשך הדברים הוצג לתובע מסמך והתנהל לגביו שיח.

יש לציין כי התובע לא טען שפנה לאחד הצדדים לשם קבלת מסמכים רלבנטיים וכי אותו צד סירב להמציא לו את המסמכים.

נמצא, כי הצדדים התנהלו בעניין המסמכים שהוגשו לבוררים בהתאם להסכמותיהם, כך שכל אחד מהם הגיש לבוררים מסמכים, הבוררים לא המציאו את המסמכים שהוגשו להם לשאר הצדדים, ואלו היו חשופים לצדדים כולם במהלך ישיבות הבוררות. התובע לא פנה במהלך הליך הבוררות לבית המשפט ולא טען כי הבוררים הסתירו ממנו מסמכים שלא כדין, אלא המשיך להתנהל באופן המתואר לעיל ורק לאחר שניתן פסק הבוררות העלה לראשונה טענות בעניין זה. התובע לא הוכיח שהוסתרו ממנו מסמכים שהגישו הצדדים האחרים במסגרת הבוררות ולא הוכיח שנמנעה ממנו הזדמנות להביא ראיות ולטעון טענות, וטענותיו בעניין זה נדחות.

35. עוד לטענת התובע, הבוררות נוהלה על ידי הבוררים ללא פרוטוקולים או רישומים, והבוררים לא תיעדו את ישיבות הבוררות ובכך יש כדי טעם לביטול פסק הבוררות. הנתבע טען בתשובה לביטול פסק הבוררות, כי הבוררים הקליטו את כל ישיבות הבוררות ולתמיכה בכך צרף תכתובת מיום 25.2.2019 בה כתב הבורר פ' לב"כ הנתבע כי יש בידיו הקלטות שמע של ישיבות הבוררות (נספח 16 לתשובת הנתבע לבקשה לביטול פסק הבוררות). הקלטות כאמור או תמליליהן לא צורפו לתיק בית המשפט.

כך או כך, סעיף 24 לחוק הבוררות אינו קובע כי העדר פרוטוקול מהווה עילה לביטול פסק הבוררות (ע"א 266/83 נביל תאופיק עודה נ' מופלח מוסא נערה טבעוני פ"ד (לט) (2) 632). זאת אף שעל פי הפסיקה רצוי וראוי שבורר ינהל פרוטוקול אשר יהיה בו כדי לשרת הן את הבורר בעת כתיבת פסק הבוררות והן את בית המשפט בבואו לדון בבקשות לאישור ולביטול פסקי הבוררות (רע"א 4226/15 גבריאל מיראלי (מירלשווילי) נ' מיכאל מיאלשווילי (6.1.2016); רע"א 4912/09 מקסימוב נ' ריבלין (2.12.2009)).

מכאן שמשעה שבהסכם הבוררות לא קבעו הצדדים כי על הבוררים לנהל פרוטוקולים או לתעד את ישיבות הבוררות, העובדה שלא הוצגו פרוטוקולים של הישיבות אינה מהווה פגם המצדיק את ביטול פסק הבוררות.

זאת ועוד, אפילו אם היה מדובר בפגם המצדיק התערבות בפסק הבוררות, הרי שהואיל והתובע לא העלה טענה זו מיד לאחר קיום הישיבות, למרות שהיה ער לאופן בו התנהלו, אין להתיר לו להעלות טענות אלה לאחר שפסק הבוררות ניתן. זאת בהתאם לפסיקה לפיה בעל דין שלא העלה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 2032-10-18 מ' נ' ס' ואח'

טענה שיכול היה להעלות במהלך הליך הבוררות, יהיה מנוע מלהעלותה לאחר מתן הפסק שלא
נשא חן בעיניו (רע"א 1599/16 מכללת מעוף בע"מ נ' ברק (23.5.2016)).

ג.3 – הטענה כי הבוררים התעלמו מהדין המהותי –

36. על פי ההוראה שבסעיף 24(7) לחוק הבוררות, בית המשפט רשאי לבטל פסק בוררות, כולו או
חלקו, להשלימו, לתקנו, או להחזירו לבורר אם הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לפסוק
בהתאם לדין והבורר לא עשה כן.

משמעות עילת הביטול שבסעיף זה היא שמקום שהסכם הבוררות הורה כי הבורר יהיה כפוף
לדין המהותי, עליו להשתית את הכרעתו על הוראות הדין ואין הוא רשאי לפסוק על פי אמות
מידה חיצוניות לדין (בוררות, 343). עילת הביטול הקבועה בסעיף 24(7) לחוק הבוררות לא
נועדה לכך שבית המשפט יחליף את הבורר בכתיבת פסק הבוררות (רע"א 1930/20 רוני גבאי נ'
סאל הצלע בע"מ (31.5.2020)). על מבקש ביטול פסק הבוררות מוטל הנטל להוכיח כי הייתה
התנאה לפסוק בהתאם לדין, מה הייתה צריכה להיות החלטת הבורר על פי הדין ומהי סטייתו
מהדין המהותי (רע"א 470/08 כרמל התפלה בע"מ נ' מדינת ישראל – משרד האוצר
(4.3.2010)). הלכה היא כי לא יבוטל פסק בורר מכוח סעיף זה, אלא כאשר התעלם הבורר מהדין
המהותי ופסק במנותק ממנו במודע. אולם, אם הבורר התכוון לפסוק בהתאם לדין וטענה לגביו
בפירושו או בישומו, אין זו עילה לביטול הפסק, כי אם מדובר בטענות בעלות אופי ערעורי שאין
בהן כדי להביא לביטול פסק הבוררות (רע"א 8042/09 המשביר לצרכן החדש בע"מ נ' קופיץ
(11.2.2010)).

37. במקרה שלפניי, בהסכם הבוררות נקבע כי על הבוררים לפסוק לפי הדין המהותי. לטענת
התובע, אף על פי כן, הבוררים לא התבססו בפסק הבוררות על הדין, לא פרטו את הנימוקים
לפסק הבוררות ולא הבהירו על אילו עובדות ומסקנות משפטיות הגיעו לממצאים אליהם
הגיעו. לטענתו פסק הבוררות ניתן תוך התעלמות מהדין המהותי ונגד תקנת הציבור.

אמנם, בחינת פסק הבוררות מעלה כי הבוררים לא אזכרו במסגרתו כל הוראת דין. עם זאת,
התובע לא הוכיח את טענתו שהבוררים פסקו בניגוד לדין המהותי. כאמור, לשם כך על התובע
לפרט מהי אותה סטייה מהדין המהותי ולהוכיחה. זאת לא עלה בידי התובע לעשות.

38. לטענת התובע, קביעת הבוררים כי שטר העברת המניות אינו בתוקף וכי מדובר בהסכם
למראית עין בלבד, מנוגדת לסעיף 299 לחוק החברות, תשנ"ט-1999 הקובע כי: "חברה תשנה
את רישום הבעלות במניות במרשם בעלי המניות כאמור בסעיף 130(א)(1) בכל אחד מאלה:
(1) נמסר לחברה כתב העברה של המניה בחתימתם של המעביר ושל הנעבר, ודרישות
התקנון, אם נקבעו לכך, התקיימו; (2) נמסר לחברה צו של בית משפט לתיקון המרשם; (3)
הוכח לחברה כי נתקיימו תנאים שבדין להסבתה של הזכות; (4) התקיים תנאי אחר שעל פי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 2032-10-18 מ' נ' ס' ואח'

התקנון די בו כדי לרשום שינוי במרשם בעלי המניות". עוד הפנה התובע בעניין זה להוראת סעיף 40 לחוק החברות אשר כותרתו "תוקף מותנה ברישום" הקובע כי: "לפעולות החברה המפורטות להלן לא יהיה תוקף אלא אם כן נרשמו – (1) שינוי שם חברה לפי הוראות סעיף 31; (2) שינוי מטרת חברה; (3) שינוי תקנון שבעקבותיו הופכת חברה לחברה לתועלת הציבור, כאמור בסעיף 345ב(ג)". לטענת התובע, מסעיפים אלה נלמד שתוקפה של העברת מניות אינה תלויה בדיווח לרשם החברות. בכל הכבוד, לא מצאתי כי קביעת הבוררים שהסכם העברת המניות מהנתבע לתובע אינו בתוקף, מבוססת על העובדה שדבר העברת המניות לא נרשם אצל רשם החברות וקביעתם אינה עומדת בסתירה לסעיפים 40 ו-299 לחוק החברות אליהם הפנה התובע. פסק הבוררות כולל ניתוח מקיף של הראיות אשר הביא את הבוררים לממצא לפיו הסכם העברת המניות אינו תקף, וכך מתוך הפסק: "אנו קובעים כי ההסכם מיום 14.2.2013 להעברת המניות מא' מ' למ' מ' אינו תקף בהיותו הסכם למראית עין בלבד. קביעה זו מתבססת על עדותו של מ' כי ביקש את חתימתו על א' רק לצורך מכירת הנכס בשכונת --- ללא שהתכוון להעביר את המניות בפועל. ממצא זה נתמך בעדויות של כל הצדדים לרבות עדות הגב' ס' מ' ז"ל והאחיות ר' וס'. את עדותו זו נתן מ' גם בנוכחות מר --- ב 8.3.2018 לפיה מ' ביקש את חתימתו של א' אך ורק למכירת הנכס בשכונת --- וכי חלוקת המניות הינה בהתאם לצו הירושה כפי שדווחה לרשם החברות בשנת 2015". הינה כי כן, טענת התובע כי קביעת הבוררים בעניין תוקף הסכם העברת המניות מנוגדת לדין המהותי, לא הוכחה.

לא למותר להוסיף ולציין, כי הסכם העברת המניות בו נכתב כי הנתבע מעביר לתובע ללא תמורה את מלוא מניותיו בחברה הקבלנית (25% מכלל המניות בחברה אותה עת) נושא תאריך 14.2.2013. אף על פי כן, לא זו בלבד שהעברת מניות זו לא נרשמה מעולם אצל רשם החברות, אלא שלאחר אותו מועד זה נעשה בשתי הזדמנויות שונות שינוי באופן רישום מניות החברה הקבלנית אצל רשם החברות, כפי שפורט לעיל, ובאף אחת משתי הזדמנויות אלה לא בא לידי ביטוי אותו הסכם העברת מניות. אף אם בעובדה זו כשלעצמה אין כדי לפגום בתוקפו של הסכם העברת המניות, הרי ודאי יכולה להיות לה משמעות ראיתית.

39. עוד טען התובע כי "הבוררים פסקו בסוגיות הנוגעות לזכויות במקרקעין אשר יש להם השלכה כלפי כולי עלמא. כך הוכח כי הבוררים פסקו ביחס לנכסים אישיים של המבקש – כאשר לל' אשתו יש זכויות בהם והיא לא קיבלה את יומה בפני המערכת המשפטית ולא העלתה טענותיה בקשר לנכסים אלה..." (סעיף 96 לסיכומי התובע). בטענה זו אין ממש.

אין מחלוקת כי פסק הבוררות מתייחס לזכויות הרשומות על שם התובע, ולא על שם רעייתו, כאשר על פי הפסק זכויות אלה נרכשו מכספי החברה הקבלנית. לא בכל מקום בו מתנהל הליך משפטי ביחס לנכס הרשום על שם מאן דהו, נולדת זכות טיעון גם לבן זוגו הנשוי לו. זאת ועוד, התובע לא טען ולא הוכיח מהו הדין החל על מערכת היחסים הרכושית שלו ושל רעייתו (מתי נישאו, האם חל עליהם הסדר איזון משאבים או הלכת השיתוף בנכסים, האם בין התובע לרעייתו הסכם ממון וכו'). התובע אינו יכול לטעון שמשום יחסיו הרכושים עם רעייתו פסקו

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

הבוררים בניגוד לדין כאשר הוא כלל לא פרט מהם אותם יחסים רכושיים. יש להזכיר כי חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973 קובע משטר של הפרדה רכושית במהלך הנישואין כאשר לכל אחד מבני הזוג כמה זכות אובליגטורית לאיזון משאבים במועדים הקבועים בחוק, קרי לכל היותר זכות התביעה של רעיית התובע היא כלפי התובע. מעבר לאמור, התובע לא טען ולא הוכיח כי עת התנהלה הבוררות טען שיש לאפשר אף לרעייתו להשמיע טענותיה או להיות חלק מההליך.

לאור האמור לעיל, טענת התובע כי הבוררים פסקו בניגוד לדין המהותי נדחית ולא מצאתי ממש אף בטענה שטען התובע בהקשר זה בשפה רפה וללא פירוט, כי הקביעות שבפסק הבוררות מנוגדות לתקנות הציבור.

ג.4 – הטענה כי הבוררים חרגו מסמכותם –

40. הלכה היא כי הסכם הבוררות הוא מסמך היסוד המכונן והמגדיר את סמכות הבורר (רע"א 256/10 גאידמק נ' טרויס (7.11.2011); רע"א 8747/07 אפלבוים נ' דניאל (3.2.2008)). על פי סעיף 24(3) לחוק הבוררות, חריגה מהסכם הבוררות, מהווה עילה לביטול פסק הבוררות, כולו או חלקו. פסק בוררות שניתן בחוסר סמכות אינו בטל מעיקרו (void), אלא ניתן לביטול (voidable). בהתאם להוראת סעיף 24(3) לחוק הבוררות, בית המשפט רשאי, ואינו חייב, לבטל פסק בוררות מקום בו הבורר חרג מסמכותו. בהתאם להוראת סעיף 26 לחוק הבוררות, בית המשפט רשאי לדחות בקשה לביטול פסק בוררות גם מקום בו הבורר חרג מסמכותו אם הוא סבור שלא נגרם עיוות דין.

הטענה שיש לבטל פסק בוררות בשל חוסר סמכות כפופה לעקרונות הכלליים של מניעות ותום לב, אשר עשויים להביא לדחיית הטענה בנסיבות מסוימות, כאשר מדובר בטענה אופורטוניסטית הנתענת לראשונה רק בתום ההליך (רע"א 4198/10 איבגי נ' גבאי (25.12.2012)). על בית המשפט לבחון אם הבורר חרג מכללי ניהול הבוררות המוגדרים בהסכם בין הצדדים ובחוק, באופן המצדיק את ביטולו. מדובר בבחינת תקינות הליך הבוררות ולא בבחינה מהותית של תוצאות הליך הבוררות (בוררות, 307).

רק מקום בו ניתן בפסק הבוררות סעד חדש שאינו נובע באופן טבעי מהסכסוך שנמסר להכרעת הבורר, יכול פסק הבוררות להיחשב כחריגה מסמכות (סמדר אוטולנגי בוררות דין ונוהל (מהדורה רביעית מיוחדת, 2005) 1016).

לשם בחינת גודל סמכותו של הבורר, קיימת חשיבות רבה להתנהגות הצדדים במהלך הבוררות. הצדדים לבוררות יכולים להרחיב בהתנהגותם את תחומי הבוררות ואת סמכויות הבורר (רע"א 7443/12 שרבט נ' שרבט (23.4.2013)). טענה בדיעבד של אחד הצדדים כי לא הסכים בכתב להרחבה שכזו, אשר נוגדת את הסכם הבוררות הכתוב, תידחה על בסיס עקרונות של מניעות והשתק (רע"א 4095/12 מגנזי תשתיות ב.ג.מ נ' סקיק חברה לעבודות עפר ופיתוח בע"מ

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

1 במקרה של ספק לגבי אומד דעתם של בעלי הדין לגבי נושא הסכסוך, יש לתת
2 פרשנות מרחיבה להסכם הבוררות (בוררות, 311).

3
4 41. לטענת התובע, הבוררים חרגו מסמכותם בכך שדנו בהיקף נכסי עיזבון המנוח, בעוד שהם
5 הוסמכו לדון אך בשאלת אופן חלוקת נכסי העיזבון.

6
7 בהסכם הבוררות נכתב: "הואיל וביום כרתו הצדדים להסכם זה הסכם (להלן: "ההסכם")
8 שעיקרו ירושת אביהם י' מ' ז"ל. והואיל והצדדים חלוקים ביניהם בשאלת מילוי
9 התחייבויותיהם על פי ההסכם ויש להם תביעות וטענות האחד כלפי השני והואיל והצדדים
10 הגיעו לידי הסכמה למסור את ההכרעה בחילוקי הדעות שביניהם בקשר עם ההסכם
11 להכרעתם של בוררים ומוסכם שימונה על ידם כמפורט בהסכם זה, על מנת שידון ויכריע
12 באופן סופי בחילוקי הדעות ביניהם". כאמור, אין מחלוקת בין הצדדים כי למרות האזכור
13 בהסכם הבוררות, לא נחתם בעניין זה הסכם קודם. עוד אין מחלוקת, כי בהתאם להסכם
14 הבוררות, הצדדים מסרו לבוררים את הסמכות להכריע ב"ירושת אביהם י' מ' ז"ל".
15 המחלוקת בין הצדדים היא באשר לתוכן מונח זה, כאשר לטענת התובע מדובר אך באופן
16 חלוקת נכסי עיזבון המנוח, בעוד השאלה מהו היקף העיזבון אינה חלק מהבוררות. איני מקבלת
17 טענה זו. ראשית, בחקירתו לשאלת בית המשפט השיב התובע בעצמו כי הכוונה במילים "ירושת
18 האב" שבהסכם הבוררות, היא ל"כסף שהיה שייך לאבי. מה שהיה שייך לאבי גם אם זה לא
19 רשום על שמו, וגם על כספים שהיו שייכים לו ולקחו ועשו כל מיני דברים ואמרתי מדברים
20 על הכל" (עמ' 25 ש' 30-33). מכאן שאף לשיטת התובע הצדדים הסמיכו את הבוררים לדון גם
21 בשאלת היקף העיזבון ולא רק באופן חלוקתו. שנית, בהסכם הבוררות עצמו, אין תימוכין
22 לפרשנות המצמצמת אותה התובע חפץ להעניק למשמעות המונח "ירושת אביהם המנוח".
23 בשום מקום לא נכתב כי מדובר אך באופן חלוקת העיזבון ולא בשאלת היקפו. לפיכך ולאור
24 ההלכה לפיה יש לתת להסכם בוררות פרשנות מרחיבה, יש לדחות את טענת התובע. שלישית,
25 אחר המנוח ניתן זה כבר צו ירושה עוד ביום 1.9.2013 לפיו התובע כלל אינו נמנה על יורשי
26 המנוח, אלא הנתבע והמנוחה בלבד לאחר שהתובע והנתבעות הסתלקו מחלקיהם לטובת
27 המנוחה. אילו המחלוקת בין הצדדים היתה רק לעניין אופן חלוקת עיזבון המנוח, הדעת נותנת
28 שהצדדים לבוררות היו רק היורשים קרי המנוחה והנתבע. ברם בפועל המנוחה וכל ילדיה היו
29 חלק מהליך הבוררות ובכך יש כדי לתמוך במסקנה כי המחלוקת אשר הובאה להכרעת
30 הבוררים לא היתה בעניין אופן חלוקת עיזבון המנוח בלבד אלא בעניין היקף העיזבון, כאשר
31 על הפרק היתה הטענה כי התובע שלט בחברות ובנכסים שונים שנרשמו על שמו אף שהיו
32 שייכים למנוח או לחברה אשר מחצית ממניותיה היו שייכות למנוח.

33
34 42. עוד לטענת התובע, הבוררים נמנעו מלדון ולהכריע בטענותיו ביחס לנכסים של האב המנוח
35 (רכב, תכשיטים, כסף מזומן בחשבון הבנק, מזכרות וכיוצ"ב), והם נמנעו מלדון ולהכריע
36 בטענתו כי למנוח היו זכויות בנכס הרשום על שם הנתבעת 2 ומשכך על הנתבעת 2 לשלם לעיזבון
37 סך של 1.2 מיליון ₪. הנתבעות טענו כי המנוחה מכרה את רכבו של המנוח ותמורת המכר

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

שימשה למחייתה וכי בחשבון הבנק של המנוח לא נותרו כספים משום שהתובע נטל אותם לעצמו. עוד לטענתו, לא הובאה ראיה לתמיכה בטענת התובע כי למנוח היו זכויות בנכס הרשום על שם הנתבעת 2, וממילא בית המשפט אינו יושב כערכאת ערעור על פסק הבוררות. הנתבע טען כי התובע לא הוכיח את טענותיו, וממילא אף אם היה בטענות אלה ממש לא מדובר בחריגה מסמכות. אכן כטענת הנתבעים, לא מדובר בטענות המקימות עילה לכאורה לביטול פסק בורר מחמת חריגה מסמכות. מכל מקום, דווקא טענת התובע כי היה על הבוררים לדון ולהכריע גם בקשר לנכס הרשום על שם הנתבעת 2 ואשר לדבריו למנוח היו זכויות בו, מלמדת כי גם לשיטת התובע נושא הבוררות לא היה רק בעניין אופן חלוקת עיזבון המנוח אלא גם בעניין היקפו.

מעבר לאמור ולדרוש, יוער כי הואיל והתובע אינו נמנה על יורשי המנוח לפי צו הירושה שניתן, ומשעה שעל פי צוואת המנוחה בעניינה מתנהל הליך נפרד הזוכות בחלקה הן הנתבעות, ספק רב ביותר אם יש לתובע מעמד להעלות טענות בעניין היקף עיזבון המנוח, שהרי אף אם היה נקבע שנכס מסוים הרשום על שם הנתבעת 2 שייך בחלקו למנוח – לנתבע לא היתה צומחת מכך כל זכות כפי הידוע כעת.

43. בנוסף טען התובע כי הבוררים חרגו מסמכותם עת דנו בתוקף הסכם העברת המניות מהנתבע לתובע. לטענת התובע, נושא זה אינו חלק מירושת המנוח שכן במסגרת הסכם העברת המניות העביר הנתבע לתובע מניות שהיו בבעלותו לכתחילה ועוד לפני פטירת המנוח. לטענת הנתבעות, לא בכדי נכתב בהסכם הבוררות כי "עיקרו" ירושת המנוח והכוונה בכך היתה שהצדדים הסמיכו את הבוררים להכריע גם בנושאים נוספים מעבר לירושת המנוח. בעניין זה טען התובע כי מדובר בהסכם בוררות "גנרי" וכי המילה "בעיקרו" לא נרשמה בו מתוך כוונה להרחיב את נושא הבוררות. כך או כך, שוכנעתי כי הצדדים הקנו לבוררים סמכות להכריע אף בשאלת תוקף הסכם העברת המניות, בין לכתחילה ובין במהלך ניהול הבוררות. עיון בתמליל ישיבת הבוררות מיום 7.6.2018 שהוקלטה על ידי התובע, מלמד כי התובע העלה את שאלת אופן רישום המניות בחברה הקבלנית וכחלק מכך את שאלת תוקף הסכם העברת המניות וביקש שהבוררים יכריעו בכך, וכדבריו: **"המצב שצריך להיות אני צריך להיות בעל 50% בחברת ... תן לי את רשות הדיבור שלי את השעה תקציב לי שעה שאני אביא את כל הדברים, אתן לך אותם ... אני תשמע הם יכולים להגיד כל מה שיש להם להגיד גם א' יכול להגיד כל מה שיש לו להגיד, אתה תשמע כל מה שלי יש מה להגיד ... אחר כך תשב עם י' ביחד ומה שתחליטו בשבילי מקודש"** (עמ' 27-28 לתמליל). התובע המשיך והעלה טענות בעניין תוקף הסכם העברת המניות (עמ' 28 לתמליל, ש' 14-15). התובע הפנה לכך שבשלב מוקדם יותר של ישיבת הבוררות אמר לו הבורר "תעשו מה שאתם רוצים". אולם, לא ניתן ללמוד כי במילים אלה פטרו עצמם הבוררים מהסמכות להכריע בשאלת תוקף הסכם העברת המניות, ומכל מקום, כאמור, בהמשך הישיבה שבו הצדדים והעלו נושא זה וטענו לגביו.

44. נוסף על האמור, טען התובע כי הבוררות נוהלה בהרכב חסר, כאשר אף שבהסכם הבוררות נקבע שהבוררות תתנהל בפני שני הבוררים יחד, מרבית ישיבות הבוררות התקיימו רק מול

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

הבורר פ'. לטענת התובע, הבורר ב' לא עיין בכל הראיות והוא ניזון לאורך כל הליך הבוררות מדברים ששמע מפי הבורר פ'. בסיכומיו טען התובע לראשונה כי הבורר פ' לא העביר לבורר ב' את כל המידע הרלבנטי בעניין הבוררות.

בהסכם הבוררות נכתב כי "הצדדים ממנים בזה בהסכמה את י' ב' ת.ז. --- ופ' ש' --- (להלן: "הבורר המוסכם") לבוררים ומסמיכים אותם לדון ולהכריע בכל חילוקי הדעות שביניהם בקשר עם ההסכם ובכל הנובע ממנו והכרוך בו" (סעיף 2.1). בהסכם הבוררות לא נקבע כי על שני הבוררים להיות נוכחים בכל ישיבות הבוררות.

על פי טענת הנתבע, לצדדים היה ידוע שמטעמים רפואיים נמנע מהבורר ב' להתייצב בכל ישיבות הבוררות, אולם הבוררות התנהלה על ידי שני הבוררים.

הבורר פ' העיד כאמור בחקירתו כי ערך תרשומת לגבי כל שיחה שניהל עם מי מהצדדים ועדכן את הבורר ב' (עמ' 125 ש' 25-26). אף עיון בתמלילים שהגיש התובע מעלה כי הבורר פ' הדגיש לאורך כל ההליך כי הבורר ב' מעודכן בכל פרטי הבוררות אף שלא נכח בכל הישיבות. ראה למשל דברי הבורר פ' בתמליל ישיבת הבוררות מיום 7.6.2018 שהוקלטה על ידי התובע: "בכל דבר שדיברתי איתכם אני עדכנתי את י' כי הוא אה, כי שנינו מחליטים, אני לא מחליט לבד והוא לא מחליט לבד ובסופו של דבר ההחלטה יהיה של שנינו פה אחד" (עמ' 17 ש' 17-21). על פסק הבוררות חתומים שני הבוררים והבורר פ' העיד לפניי כי הוא כתב את פסק הבוררות יחד עם הבורר ב' (עמ' 12 ש' 11-12).

התובע לא צרף אסמכתה המלמדת שבמהלך הליך הבוררות העלה טרזניה בעניין האופן בו נוהלה ובקשר לכך שהבורר ב' נעדר מחלק מהישיבות, וזאת אף שכאמור התובע נהג להקליט את השיחות שקיים עם הבוררים לרבות במסגרת ישיבות הבוררות. נהפוך הוא, על פי עדות התובע בחקירתו הנגדית, עת התנהלה הבוררות הוסכם כי הבורר ב' יעדר מחלק מישיבות הבוררות בכפוף לכך שהבורר פ' יעביר לו את כל המידע (עמ' 31 ש' 22-26). אמנם, בחקירתו הנגדית העיד הנתבע כי התלונן בפני אחד הבוררים על כך שהבורר השני אינו נמצא (עמ' 31 ש' 27), אולם טענה זו נטענה לראשונה בחקירה הנגדית, היא נטענה בעלמה מבלי לפרט מתי נאמרו הדברים ובאיזה הקשר ואני מוצאת שטענת התובע בקשר לכך אינה אמינה.

זאת ועוד, עיון בתמליל ישיבת הבוררות מיום 7.6.2018 שהוקלטה על ידי התובע, מעלה כי אף שעלה שם במפורש כי הבורר ב' לא קרא בעצמו מכתב שצרף התובע אלא תוכנו הוקרא לו על ידי הבורר פ', התובע לא העלה טרזניה, לא ביקש לשנות את האופן בו התנהלה הבוררות ואף הסכים לו ולא ביקש להפסיק את הליך הבוררות (עמ' 31 לתמליל ש' 11-12).

יזכר כי בעל דין אינו יכול להתנהל באופן מסוים בהליך הבוררות, ולאחר שניתן הפסק ומשזה אינו לרוחו להעלות כי נוכח האופן בו התנהלה הבוררות הפסק ניתן בחוסר סמכות (רע"א

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ב 70415-10-18, ת"ב 18-10-2032 מ' נ' ס' ואח'

300/89 ולקו חברה לבניין ועבודות עפר בע"מ ואח' נ' החברה לפיתוח חוף אילת בע"מ, פ"ד
מה (4) 497, ע"ע (ארצי) 163/06 אכשטיין – איגוד ערים לכבאות חולון, בת ים, אזור בע"מ
(1.7.2008); הפ"ב (ת"א) 6115-12-09 משב הנדסת קירור ומיזוג אויר (1965) בע"מ נ' אורגד -
ח.ש.נ בע"מ (16.8.2011)).

לאור כל זאת, טענת התובע כי הבוררות התנהלה בהרכב חסר ומשכך יש לבטל את פסק
הבוררות - נדחית.

45. עוד ובנוסף טען התובע כי הבוררים חרגו מסמכותם עת דנו בצוואת המנוחה. אין לקבל טענה
זו. דומה שאין מחלוקת בין הצדדים כי הבוררים לא היו מוסמכים לדון ולהכריע בשאלת תוקף
צוואת המנוחה, נושא בעניינו מתנהל כעת הליך משפטי. אף הבוררים ציינו בפסק הבוררות כי
העברת המניות של המנוחה תדווח לרשם החברות בהתאם להחלטה שתיתן על ידי בית
המשפט במסגרת הדיון המתנהל בעניין ההתנגדות לקיום צוואה. לפיכך, אף בעניין זה טענת
התובע כי הבוררים חרגו מסמכותם נדחית.

ד' – סיכומו של דבר:

46. התביעה לביטול פסק הבוררות – נדחית.
התביעה לאישור פסק הבוררות מיום 5.9.2018 – מתקבלת.
בשים לב להיקף הטיעון הנרחב של התובע, להפנייה לעילות רבות לביטול פסק הבוררות ולאופן
התנהלות התובע, אני מורה כי התובע ישלם עבור הוצאות ושכ"ט עו"ד לנתבעות 1-2 יחד סך
של 30,000 ₪ ולנתבע 3 סך של 20,000 ₪.

ניתן היום, כ"ד תשרי תשפ"א, 12 אוקטובר 2020, בהעדר הצדדים.

ענת הלר-כריש, שופטת